

Sygn. akt III Ca 234/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Mieczysław H. Kamiński

Sędzia SO Zofia Klisiewicz (sprawozdawca)

Sędzia SO Tomasz Białka

Protokolant: staż. Kinga Burny

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2014r.

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Spółki z o.o. w S.

przy uczestnictwie D. W., J. W., K. O. (1), J. P. (1), Miasta N., małoletnich K. O. (2), M. O. i T. O. reprezentowanych przez przedstawicieli ustawowych K. O. (1) i S. O., małoletnich D. P. i K. P. reprezentowanych przez przedstawicieli ustawowych J. P. (1) i J. P. (2), małoletniej M. W. reprezentowanej przez przedstawicieli ustawowych I. P. i J. W., małoletniej I. J. reprezentowanej przez przedstawicieli ustawowych B. U. i J. W., małoletniej A. W. (1) reprezentowanej przez przedstawicieli ustawowych A. W. (2) i J. W.

o stwierdzenie nabycia spadku po K. W.

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia wstępnego Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 24 stycznia 2014 r., sygn. akt I Ns 581/11

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

Sygn. akt III Ca 234/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem wstępnym z dnia 24.01.2014r. Sygn. akt I Ns 581/11, Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w sprawie z wniosku (...) spółki z o. o. w S. przy uczestnictwie: D. W., J. W., K. O. (1), J. P. (1), Miasta N., małoletnich K. O. (2), M. O. i T. O. reprezentowanych przez przedstawicieli ustawowych K. O. (1) i S. O., małoletnich D. P. i K. P. reprezentowanych przez przedstawicieli ustawowych J. P. (1) i J. P. (2), małoletniej M. W. reprezentowanej przez przedstawicieli ustawowych I. P. i J. W., małoletniej I. J. reprezentowanej przez przedstawicieli ustawowych B. U. i J. W., małoletniej A. W. (1) reprezentowanej przez przedstawicieli ustawowych A. W. (2) i J. W. o stwierdzenie nabycia spadku po K. W., zatwierdził uchylenie się przez małoletnią I. J. w dniu 13.12.2013r. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po K. W. zmarłym dnia 1.01.2009r.

Sąd Rejonowy podał, że wnioskodawca domaga się stwierdzenia nabycia spadku po K. W., argumentując, iż zmarły był dłużnikiem wnioskodawcy. Jako uczestników postępowania wskazano dzieci spadkodawcy K. O. (1), J. P. (1), J. W. oraz D. W.. Po skutecznym odrzuceniu spadku przez dzieci spadkodawcy, do udziału w sprawie został wezwani wnukowie, którzy także sukcesywnie spadek odrzucali. Postanowieniem z dnia 25.10.2013r. Sąd z uwagi na odrzucenie spadku przez J. W. (akta I Ns 193/12) wezwał do udziału w sprawie małoletnią córkę I. J. (k. 188). Małoletnia pochodzi z nieformalnego związku (...) z B. U.. Matka małoletniej dowiedziała się o podstawie powołania do spadku małoletniej w dniu 10.04.2013r. i wtedy też złożyła wniosek do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny w N. o zezwolenie na odrzucenie spadku imieniem małoletniej. Postanowieniem z dnia 31.07.2013r. Sąd Rodzinny udzielił przedstawicielce małoletniej zgody na odrzucenie spadku po K. W. - jej imieniem. W piśmie z dnia 19.11.2013r. przedstawicielka ustawowa małoletniej I. J. odrzuciła spadek, a na rozprawie w dniu 13.12.2013 r. przedstawicielka ustawowa małoletniej uczestniczki I. J.- matka B. U. sprecyzowała, iż przedmiotowe oświadczenie stanowi wniosek o zatwierdzenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie tego oświadczenia. Matka małoletniej I. J. dowiedziała się o potrzebie złożenia wniosku do Sądu o zezwolenie na odrzucenie spadku imieniem małoletniej córki od J. P. (1) (siostry J. W., ten w tamt. czasie przebywał w Zakładzie Karnym), która w kwietniu w domu jej matki pozostawiła tekst wniosku, natomiast o potrzebie złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po otrzymaniu zezwolenia, w/w nie informowała przedstawicielki albowiem od kwietnia 2013r. nie utrzymywały ze sobą kontaktu. Matka małoletniej nie wiedziała, że po otrzymaniu zezwolenia winna imieniem małoletniej złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku po dziadku i go nie złożyła w terminie, albowiem była w błędnym przekonaniu, że wystarczające jest orzeczenie sądu rodzinnego. Zeznania B. U. i J. P. (1) uznał Sąd za przekonujące i logiczne. Przede wszystkim na ich podstawie Sąd ustalił, iż B. U. nie złożyła oświadczenia w terminie bowiem nie wiedziała, iż takie oświadczenie musi złożyć.

W tym stanie faktycznym Sąd uznał, że wniosek małoletniej uczestniczki I. J. zasługuje na uwzględnienie. Stwierdził Sąd, że na gruncie art. 84 k.c. nie ma przeszkód do uznania za błąd prawnie doniosły tylko błędu, co do faktów, ale i błędu, co do prawa - jeżeli oczywiście dotyczy on treści czynności prawnej i jest istotny, powołując się min. na wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4.01.1974r., II CR 761/73 i z dnia 10.10.2000r., IV CKN 144/00. Odwołał się Sąd także do treści art. 88 § 2 kc w zw. z art. 1019 § 2 kc. Uznał Sąd, że termin do złożenia oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku wynoszący 1 rok od chwili wykrycia błędu został zachowany, albowiem o swoim błędzie matka małoletniej dowiedziała się po otrzymaniu postanowienia o wezwaniu małoletniej do udziału w sprawie w charakterze uczestniczki.

Powyższe postanowienie zaskarżyła wnioskodawczyni apelacją, w której zarzuciła obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 1019 § 1 i § 2 i § 3 kc przez jego niewłaściwą interpretację i błędne przyjęcie, że w sprawie tej zachodzi podstawa do zatwierdzenia uchylenia się przez I. J. od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłym K. W. w ustawowym terminie; art. 84 § 1 i § 2 kc przez jego niewłaściwą interpretację i na skutek tego błędne uznanie, że brak wiedzy przedstawiciela ustawowego uczestniczki I. J. co do treści przepisów prawa należy do kategorii błędów dotyczących treści czynności prawnej.

Wskazując na powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku I. J. i zasądzenie od uczestniczki I. J. na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja odniosła ten skutek, że Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie jako zbędne.

Zarzuty podniesione w apelacji okazały się nieskuteczne o czym poniżej.

Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, w rozpoznawanej sprawie nie doszło do uchybienia terminu przewidzianego w art. 1015 § 1 kc, a zatem do zastosowania procedury przewidzianej w art. 1019 § 2 kc.

Stosownie do treści art. 1015 § 1 kc, termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wynosi sześć miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. W orzecznictwie przyjmuje się, że dowiedzenie się winno być z właściwego źródła. Przyjmując w ślad za Sądem Rejonowym, że przedstawicielka ustawowa małoletniej I. J. dowiedziała się o tytule powołania jej do spadku po K. W. w kwietniu 2013r., a w dniu 29.04.2013r. złożyła wniosek do Sądu Rodzinnego o zezwolenie na odrzucenie spadku imieniem małoletniej – to do czasu prawomocnego zakończenia postępowania termin ten uległ zawieszeniu czyli nie biegł. Takie stanowisko zajął też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20.11.2013r. sygn. akt I CSK 329/13 LEX nr 1438781, gdzie stwierdził, że „ po złożeniu wniosku do sądu opiekuńczego, termin do odrzucenia spadku ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania przed sądem opiekuńczym”. Jest to uzasadnione tym, że możliwość złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego nie zależy wyłącznie od woli jego przedstawiciela ustawowego. Nie ma on bowiem bezpośredniego wpływu na czas trwania postępowania przed sądem opiekuńczym. Nie można stawiać osoby małoletniej, która chce złożyć oświadczenie przez swojego przedstawiciela w gorszej sytuacji niż inni uprawnieni, którzy takiej zgody nie potrzebują. Przedstawiciel małoletniego ma prawo do pełnego sześciomiesięcznego terminu do złożenia oświadczenia jak każdy inny uprawniony.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, zauważyć należy, że po złożeniu wniosku przez przedstawicielkę małoletniej I. J. do Sądu Rodzinnego w dniu 29.04.2013r (sygn. akt III RNsm 243/13), w dniu 31.07.2013r. Sąd wydał postanowienie, które uprawomocniło się w dniu 28.08.2013r - k.59/2 akt III RNsm 234/13. Oświadczenie przedstawicielka złożyła w piśmie z dnia 19.11.2013r., lecz bez podpisu urzędowo poświadczonego, ale na rozprawie w dniu 13.12.2013r. (k.191,207) złożyła w formie właściwej przewidzianej w przepisie art. 1018 § 3 kc. Oznacza to, że nie uchybiła terminowi przewidzianemu w art. 1015 § 1 kc, a więc zbędne było sugerowanie jej na rozprawie, że powinna skorzystać z uregulowania zawartego w treści art. 1019 § 2 kc. W konsekwencji zbędne było też wydanie postanowienia wstępnego w tym przedmiocie jako nie mającego uzasadnienia prawnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy postanowił nie orzekać ze względu na treść art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc, stanowiący, że o kosztach postępowania sąd orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, zaś niniejsze postanowienie nie kończy postępowania w sprawie.

(...)